POVEJ!

Spregovorimo o nasilju med otroki.

ZA VARNO ŠOLO.
PRIROČNIK ZA OTROKE

unicef
1946 - 2006

VSEBINA

4 Dogajalo se je na naši šoli

6 Kaj lahko storiš,
če te zafrkavajo, žalijo

9 Kaj lahko storiš,
če ti grozijo da te bodo pretepli,
ti vzeli denar

10 Kaj lahko storiš,
če opaziš, da koga ustrahujejo

13 Razmišljanja glede pojava nasilja

16 Test

18 Intervju

21 Povej svojo izkušnjo

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

316.62-053.5/.6
613.953

LESAR, Samo
Za varno šolo : priročnik za otroke / [avtorja Samo Lesar,
Andreja Koler Križe]. - Ljubljana : UNICEF Slovenija, 2006

ISBN-10 961-6626-01-9
ISBN-13 978-961-6626-01-9
1. Gl. stv. nasl. 2. Koler Križe, Andreja
229434368

Dragi fantje in dekleta, šolarji in šolarke!

Vsi si želimo, da bi bila šola ne le hiša znanja, temveč tudi hiša učenja, prijateljstva in sodelovanja, prijazna do vseh in v oporo tistemu, ki je v stiski. Za to mora sleherni v šoli in okoli nje prispevati svoj delež, tudi učenci in učenke.

UNICEF Slovenija želi z akcijo POVEJ! Spregovorimo o nasilju med otroki spodbuditi mnoge ne le k razmišljanju o tem pojavu, temveč k aktivnostim za odpravo vseh oblik nasilja med otroki. Akcija je torej tudi vaša, v njej morate biti aktivni udeleženci prav vsi, to je vaša pravica in tudi dolžnost.

Velik del dneva preživljate skupaj z vrstniki, zato lahko zaznavate nasilje, ki je pogosto drugim prikrito. Morda pa ga ne prepoznavate, ne veste, kako se obnašati in ravnati. Prav zato vam UNICEF Slovenija podarja to knjižico, s katero želi prispevati k razumevanju vaše vloge in svetovati, kako naj ravnate, da bo šola prijazna, da se boste v njej vsi dobro počutili, da boste razumljeni in varni ter da med vami ne bo nasilja.

Gre torej za vašo pravico, za pravico vseh otrok, da odraščajo v okolju, ki jih spoštuje kot osebnosti. Odrasli smo dolžni storiti kar največ za to, da bodo vaše pravice tudi uresničene in to želimo doseči v sodelovanju z vami.

Naj bo šola varna in prijazna do vseh!

Zora Tomič, prof. soc.
Predsednica

DOGAJALO SE JE NA NAŠI ŠOLI

SE JE TUDI TEBI KDAJ ZGODILO KAJ PODOBNEGA?

Bil je navaden dan, ko smo se na šoli začeli pogovarjati o nasilju med učenci in učenkami. Midva s psihologinjo Andrejo (jaz sem učitelj Samo) sva vse skupaj zapisala. Sploh nisva razumela, kako da tega nisva opazila že prej. Nastalo je tole:

• **Miha** je v garderobi srečal skupino učencev iz sosednjega razreda. Eden izmed njih je videl njegov novi mobitel. Rekel mu je: »Dej mi mobitel, če ne, te bomo pretepli«. Miha se je tako ustrašil, da mu ga je dal.

• **Jureta** so sošolci pogosto zafrkavali, da je majhen. Ko je želel igrati košarko ali nogomet s sošolci, so mu govorili: »Ej, tolk si nizək, da se ne boš nikol dotaknu koša, takih malih ne bodo sprejeli niti v nogometni klub«. To, kar so mu govorili sošolci, ga je zelo prizadelo. Bil je žalosten. In sam.

• **Nina** se oblači drugače od večine sošolk. Skoraj vsak dan se ji kdo izmed sošolcev posmehuje, kako je oblečena. Z njimi se smejejo tudi sošolke. Misli, da se zaradi tega nihče noče družiti z njo.

• **Tianu** nekateri sošolci v razredu pogosto vzamejo kakšno stvar, (svinčnik, radirko, jopico), potem pa se z njo obmetavajo. Tudi če jim Tian ali kdorkoli drug kaj reče, s tem ne prenehajo.

• **Mateja** nima nikogar v razredu, ki bi želel biti njen prijatelj. Skoraj vse odmore je sama. Večkrat se je že poskušala približati sošolkam ali sošolcem, vendar je nihče noče imeti za prijateljico. Misli, da je vzrok v tem, ker je revna.

• **Maji** je zadnje čase zelo neprijetno hoditi v šolo. Sošolci so začeli govoriti, da je zamenjala že veliko fantov in da se vedno pusti otipavati. Maja pa ve, da si je to izmislil sošolec, s katerim ni želela hoditi. Zdaj širi laži o njej.

Najprej sva bila kar šokirana, kaj vse se dogaja, midva pa nič ne opaziva. Tako da nisva točno vedela, kaj naj rečeva učencem. Zato sva jim rekla tisto, kar sva se naučila na fakulteti. In to je:

Andreja, psihologinja:
Skupna beseda za vse, kar ste nama povedali, je USTRAHOVANJE. O ustrahovanju govorimo, če se neko nasilno obnašanje pogosto ponavlja, traja dlje časa. Tistemu, ki se mu to dogaja je, neprijetno in ga prizadene.

Samo, učitelj:
Ustrahovanje ni samo to, da nekoga udarimo. Tudi zafrkavanju, ki traja dalj časa, žaljenju, grožnjam in izključevanju iz kroga prijateljev rečemo ustrahovanje.

Zdelo se nama je, da niso vedeli, kako naj si s tem kaj pomagajo. Zato smo se začeli pogovarjati o tem, kaj lahko naredijo v situacijah, ko se jim to dogaja.

ALI VEŠ? ZANIMIVOST

Zanimivo je, da so nekateri odrasli, ki so danes zelo uspešni ljudje, bili kot otroci izpostavljeni posmehovanju. Tako so o tem spregovorili igralec **Tom Cruise**, nogometaš **David Beckham** ter pevec **Zlatan Stipišić Gibonni** (ki so ga otroci zbadali zaradi jecljanja). Iz **Kate Winslet**, znane igralke (poznaš jo iz filma Titanic), so se zelo norčevali zaradi prevelike teže.

KAJ LAHKO STORIŠ, ČE TE ZAFRKAVAJO, ŽALIJO

Najprej smo se pogovarjal o JURETU. Juretova zgodba:

Jureta so sošolci pogosto zafrkavali, da je majhen. Ko je želel igrati košarko ali nogomet s sošolci, so mu govorili: »Ej, tolk si nizək, da se ne boš nikol dotaknu koša, takih malih ne bodo nikoli sprejeli niti v nogometni klub.« Čeprav je vedel, da obstajajo odlični nogometaši, ki so nižje rasti (Roberto Carlos, Zlatko Zahovič ...) in tudi odlični košarkarji, ki so majhne rasti (Iverson ...), ni nikoli nič rekel. To, kar so mu govorili sošolci, ga je zelo prizadelo. Bil je žalosten. In sam.

Potem smo se pogovarjali, kaj bi kdo naredil oziroma kaj bi bilo za tistega, ki je ustrahovan, najbolje, da naredi:

Miha: »Nəč ne b naredu. Upal bi, da bodo nehal, sej vedno nehajo. Tih si in to prenašaš.«

Andreja, psihologinja: »Običajno to ne pomaga. Zelo veliko možnosti je, da te bodo še naprej zafrkavali.«

Maja: »Jaz bi jih ignorirala. Delala bi se, kot da jih ne slišim. Če ne bi nehal, bi jim rekla, da si nej kər tko misləjo, pa kaj pol.«

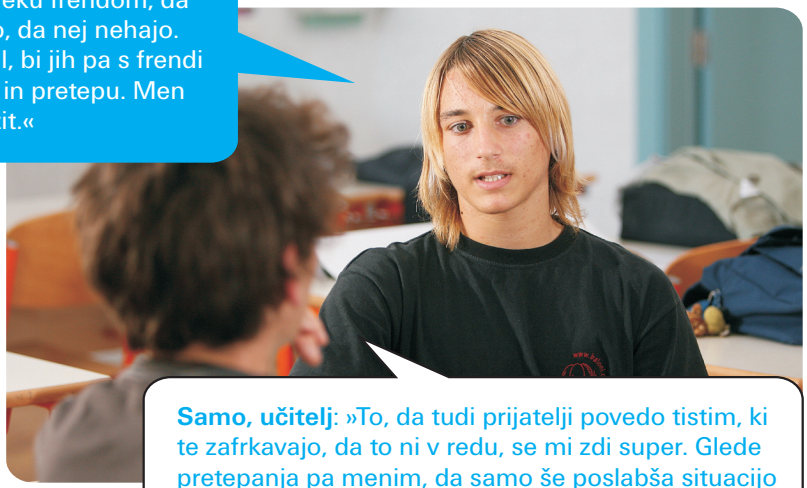
Samo, učitelj: »Nekateri te bodo prenehali žaliti. V večini primerov žal ni tako.Tudi če tega ne poveš na glas, je dobro zate, da tako razmišljaš.«

Nina: »Jaz bi jim rekla, da mi ni všeč, da me tako kličejo in da hočem, da nehajo. Al pa bi jim rekla: »Oprost. Kaj pa je narobe z ljudmi, ki počasi rastejo?«

Andreja, psihologinja : »Super, če si to upaš. Morda ti uspe. Predlagam ti, da s sošolci, ki te žalijo, govoriš o tem, z vsakim posebej.«

Tian: »Jaz bi reku frendom, da jim oni povejo, da nej nehajo. Če ne bi nehal, bi jih pa s frendi nekje počaku in pretepu. Men nimajo kej težit.«

Samo, učitelj: »To, da tudi prijatelji povedo tistim, ki te zafrkavajo, da to ni v redu, se mi zdi super. Glede pretepanja pa menim, da samo še poslabša situacijo in jo še bolj zaplete.«

Mateja: »Jaz bi povedala razredniku. On bi gotovo kaj naredu, da bi oni to prenehal govorit. Pa tud doma bi povedala.«

Andreja, Samo: »Super, to se nama zdi najboljše. Tudi če ne vemo, kaj je dobro narediti ali takoj ne vemo, kaj naj naredimo, ti bomo gotovo v veliko oporo. Pomagali ti bomo. To je tudi naša dolžnost. Skupaj lažje rešimo problem.«

KAJ LAHKO STORIŠ, ČE TI GROZIJO DA TE BODO PRETEPLI, TI VZELI DENAR

Potem smo se začeli pogovarjati o drugem primeru. Ta se nam je zdel dosti bolj zapleten.

Miha je srečal skupino učencev iz sosednjega razreda v garderobi. Eden izmed njih je videl njegov novi mobitel. Rekel mu je: »Dej mi mobitel, če ne, te bomo pretepəl«. Miha se je tako ustrašil, da mu ga je dal. Eden izmed njih mu je rekel: »Če poveš doma, se pazi. Doma reč, da si ga zgubu.« Miha doma sploh ni upal povedati. Drug dan so ga ponovno počakali. Vprašali so ga, ali je povedal. Miha je rekel, da ni. Dejali so mu, da prinese naslednji dan 1000 tolarjev. Miha je bil čisto prestrašen. Sploh ni vedel, kaj naj naredi.

Pri tem primeru smo bili vsi kar nekaj časa tiho. Nihče ni vedel, kaj naj reče. Potem smo pa začeli tako vneto govoriti, da mi vsega ni uspelo zapisati, zato sem naredil povzetek.

KAJ NAREDIŠ V TRENUTKU, KO SE TI TO DOGAJA?

• tvoj cilj naj bo, da greš čim prej stran; • poskušaj ostati miren; vemo, da je to zelo težko; • če si upaš, jim/mu poglej v oči in jim/mu reci, naj neha/nehajo; • ne paničari, ko imaš priložnost, steci stran; • če imaš v enem žepu več drobiža, jim daj drobiž in v trenutku, ko jim ga daješ, steci stran.

KAJ NAREDIŠ POTEM?

Miha je dejal, da bi se ga izogibal, še posebej, če bi bil ta učenec s prijatelji.
Nina je rekla, da bi poskušala biti s svojimi prijatelji čim več časa.
Mateja je rekla, da bi povedala staršem.
Jure je rekel, da bi se jim maščeval. Poklical bi prijatelje in bi jih ...
Tian je rekel, da ve, za koga gre. Da se z njimi ne da igrati. Da so mafija. On bi jim vse dal, samo da bi ga pustili pri miru.

Z Andrejo sva govorila veliko. Tukaj vam povem bistvo:
V tem primeru imate samo eno možnost. Povej odrasli osebi. Povej komur koli. Oni bodo zagotovo ukrepali in te zaščitili. Dobro je, da čim več časa preživiš s prijatelji in se o tem pogovarjaš z njimi. Če se bojiš povedati učitelju, staršem, prosi prijatelja, naj gre s tabo. **Pogovarjaj se z odraslimi toliko časa, dokler ne naredijo nekaj za to, da se ustrahovanje preneha.**

ČESA NE SMEŠ STORITI?

Ne imej tega za skrivnost. Ne odloči se, da ne boš nikomur povedal. Tvoj molk ne bo preprečil nasilja nad tabo ali nad drugimi!
ZAPOMNI SI: Ni tvoja KRIVDA za to, kar se ti dogaja.

NAJBOLJ POGOSTO USTRAHOVALCI ŽRTEV IZBEREJO NAKLJUČNO.

KAJ LAHKO STORIŠ, ČE OPAZIŠ, DA KOGA USTRAHUJEJO

Ko smo se dobili naslednjič, so nama povedali za neki dogodek, ki se je zgodil na šoli.

Med odmorom so hodili po hodniku. Opazili so skupino fantov. Trije fantje iz sosednjega razreda so želeli pretepsti Miho. Stali so okoli njega, ga žalili, nekdo mu je vzel torbo, drugi mu je dal zaušnico, Miha pa je gledal v tla in si ni upal nič narediti. Okoli je stalo vsaj deset učencev in učenk, ki so samo gledali. Potem so naenkrat prenehali. Še preden je prišel učitelj.

Nina: »Bila sem ful besna in popolnoma nemočna, sploh nisem vedela kaj naj naredim.«

Mateja: »Zelo sem se ustrašila, da bodo, če bom kaj rekla, tudi meni zatežil.«

Maja: »Počutila sem se ful krivo, ker nisem nič naredila. Samo stala sem tam in gledala.«

Tian: »Bil sem ful ponosen nase, ker sem jim reku, da nehajo in so nehali.«

Jure: »Nej se stepejo, če se hočjo. Men je dobər gledat. Še jəz bi ga, če bi ga lohk.«

Andreja je rekla Juretu: »Tisti, ki pretep gledajo in navijajo, s tem spodbujajo učence, ki se vedejo nasilno, da se obnašajo še bolj nasilno.«

Samo je dodal: »Splača se jim reči: »Nehajte! To, kar delate, ni v redu.«

ALI VESTE, da v polovici primerov, ko učencem, ki se obnašajo nasilno, nekdo reče, da naj prenehajo, oni to tudi storijo.

Vem pa, da vas je kdaj preveč strah. Če tega ne upate, poskušajte čim prej poiskati odraslega (učitelja, ravnatelja, hišnika ...) in mu povejte, kaj se dogaja.

ČESA NE SMEŠ STORITI?

- Ne pusti se prepričati, da bi tudi ti sodeloval pri pretepu tvojega sošolca.
- Če samo stojiš in ne narediš nič, sporočaš tistim učencem, ki ustrahujejo druge, da je to, kar delajo, v redu, pa čeprav sam ne misliš tako.

TO, DA NEKOGA USTRAHUJEJO, NI MOJ PROBLEM

Potem je Mateja izjavila, da veliko sošolcev in sošolk misli, da to, da nekoga ustrahujejo, ni njihov problem. In smo se pogovarjali o tem. Nekaj bistvenih misli:

Mateja: »Enkrat sem vidla, kako so učenci vzeli sošolcu torbo in si jo podajal. Niso mu je hotəl vrnit. Nekaj mojih sošolk je šlo kar mimo. Delale so se, da nəč ne vidijo. Sama sem hotla nekaj rečt, pa si nisem upala. Mislila sem si, da to ni moj problem. Potem sem na hodniku slučajno zagledala razredničarko. Vprašala me je, kaj je z mano, da izgledam prestrašeno. Povedala sem ji, kaj sem videla. Ful mi je odleglo. Če bi bila tiho, bi se počutila krivo.«

Samo, učitelj: »Tisti, ki opazujejo, kadar nekoga zafrkavajo ali ustrahujejo, so običajno gledalci ustrahovalcev. V polovici primerov se bo ustrahovanje nehalo, če bo nekdo rekel: »Nehaj s tem, to sploh ni smešno.«

Tian: »Enkrat sta se name spravla dva tipa iz višjih razredov. Najprej sta me zafrkavala, potem pa sta me še mal okloftala. Vsi sošolci so to vidəl. Noben ni nəč reku. Ful sem jim zameru. Niso mi pomagal.«

Potem sva jim z Andrejo svetovala, kaj lahko naredijo, KAKO LAHKO POMAGAJO tistim, ki se znajdejo v vlogi žrtve, če jih sošolci zafrkavajo:

Andreja, psihologinja: »Poskušaj biti z njim več časa, morda se lahko z njim spoprijateljiš . Daj mu vedeti, da si na njegovi strani. Njemu bo lažje, če boš ti ali nekdo od tvojih prijateljev na njegovi strani. Na ta način lahko ustavite UČENCE, KI SO NASILNI.

Samo, učitelj: »Učenci, ki se obnašajo nasilno, imajo tudi dobre lastnosti. Pokaži, da so ti všeč njihove dobre lastnosti in prijateljsko obnašanje. Včasih takšen odnos drugih do njih lahko pripelje do tega, da se obnašajo na bolj primeren način. Še najbolj pomembno pa je, da obvezno poveš odrasli osebi o tem, kaj se dogaja.«

Tukaj sva z Andrejo mislila, da sva končala, pa so nama rekli, da oni že vejo, kaj naj naredijo. Potem je Jure rekel, da bodo njega klicali tožibaba, če bo koga »zašpecal«, Tian je rekel, da učitelji ne bodo naredili nič ... Vsak je nekaj rekel, v nadaljevanju vam predstavljamo, o čem smo se pogovarjali.

RAZMIŠLJANJA GLEDE POJAVA NASILJA.

Se z naslednjimi štirimi mislimi strinjate ali ne?

1. »KDOR POVE UČITELJICI, DA GA ZAFRKAVAJO IN MU GROZIJO, JE TOŽIBABA«.

Maja: »Bolš je povedat. Kakšna tožibaba. Če poveš, boš sebe zaščitu. Če ne poveš, boš zaščitu tistga, ki ti teži.«

Andreja, psihologinja: »Če te kdo pogosto zafrkava ali ponižuje in tega ne moreš spremeniti ali rešiti sam, je zelo pametno, da poveš komu, ki ti pri tem lahko pomaga. To pomeni, da želiš s pomočjo odraslih rešiti problem.«

Tian: »Jəst bi povedu, pa tud če bi mi rekəl, da səm tožibaba. Itak je bol, da me kličejo tožibaba, k pa da me je vsak dan strah, ko grem v šolo.«

NISI »TOŽIBABA«, ČE POVEŠ ODRASLIM - TI ŠČITIŠ SEBE. VEMO, DA ŽELIŠ REŠITI PROBLEM.

2. »UČITELJI ITAK NE MOREJO IN NE ZNAJO NAREDITI NIČ, DA BI PREPREČILI NASILJE, KI SE DOGAJA V ŠOLI.«

Jure: »Men so težil, pa səm povedal na šoli, pa smo se zmenil s tistim, k mi je težil. Pol mi niso več. Če bi mi še kdaj kdo težil, bi spet povedal.«

Andreja, psihologinja: »Učitelji lahko ukrepajo samo takrat, ko jim kdo pove, da se dogaja ustrahovanje ali če ga sami opazijo. Žal ga sami opazijo zelo redko.«

Petra: »Mene so sošolke zafrkavale dolgo časa, ker sem bila debela. Povedala sem razredničarki, a ni nič pomagalo. Še bolj so me zafrkavale. Povedala sem mami. Potem so v šolo prišli starši, skupaj z razredničarko in učenkami smo se pogovorili. Ni mi bilo žal, da sem bila vztrajna.«

VSI DELAVCI NA ŠOLI OBIČAJNO UKREPAJO, DA BI PREPREČILI NASILJE, če jim poveš, da se dogaja.

3. »NASILJE IN USTRAHOVANJE MED UČENCI JE OBIČAJEN DEL ODRAŠČANJA. POMAGA UČENCEM, DA SE UTRDIJO, DA SE NAUČIJO, KAKO SE JE TREBA V ŽIVLJENJU POSTAVITI ZASE.«

Miha: »Men se zdi to čist debilən. Zakaj bi mogu trpet, da se kdo iz mene norčuje, me zafrkava, da bom pol bol kul?«

Andreja, psihologinja: »Nasilje in ustrahovanje med učenci in učenkami ni običajen del odraščanja. S starši, ki bi za svojega otroka želeli, da ga kdo ustrahuje, ker se bo potem utrdil v življenju, bi pa res rada govorila. Poskušala bi jim predstaviti posledice, ki jih bo imel ta otrok v življenju in poskušala spremeniti njihova prepričanja.«

Nina: »Le kateri učenec si želi, da bi ga zafrkavali. To ti nič ne pomaga, prej škoduje.«

NASILJE IN USTRAHOVANJE MED UČENCI NI OBIČAJEN DEL ODRAŠČANJA.

4.

»ČE ME KDO USTRAHUJE, JE NAJBOLJE, DA GA JAZ USTRAHUJEM NAZAJ, DA SI ZBEREM BANDO FRENDOV IN MU POVEM, DA MI NE SME TEŽIT, KER MAM FRENDE ZA SABO.«

Samo, učitelj: »Običajno se stvari samo še bolj zapletejo. Ena skupina se maščuje drugi, druga se maščuje prvi, potem spet prva drugi. Vsi udeleženci postanejo odvisni od prijateljev, sami pa si ne upajo več nikamor.«

Jure: »Včasih sem tud sam to delal. Če mi je kdo zatežil, sem povedal starejšim prijateljem in vsi so se ustrašili. Potem so me enkrat, ko sem bil s punco, pretepli. Bil sem popolnoma nemočen, njih je blo 10, jaz pa sam. Hotel sem se jim maščevat, pa me je potem punca prepričala, da tega nisem naredil. Takrat sem se kar mal bal, da me bodo spet pretepli, kakšna banda. Od takrat več ne kličem frendov, če mi kdo zateži. Probam se zment sam.«

SKUPINA PRIJATELJEV, KI NA NASILJE ODREAGIRA Z NASILJEM, največkrat POVZROČI SAMO ŠE VEČ NASILJA. NIČ PA SE NE REŠI.

Na koncu je nekdo vprašal, kako prepoznamo tiste učence in učenke, ki so nagnjeni k nasilju. Javila se je Andreja, da bo naredila kratek test, ki vam ga ponujam v nadaljevanju. Zraven je zapisala še nekaj navodil, sporočil za učence in učenke, ki se obnašajo nasilno.

TEST ZATE

OZIROMA ZA VSE TISTE, KI NE MISLIJO, DA SO NASILNI, VENDAR DRUGI OPAŽAJO, DA SO

V nadaljevanju ti predstavljamo test, ki ti bo povedal, koliko je možnosti, da se do sošolcev in drugih učencev obnašaš nasilno.

1.	Včasih nekoga žališ, mu daješ grde vzdevke, se mu posmehuješ, ga zmerjaš, ker je v nečem drugačen od tebe.	da ne
2.	Včasih se smejiš izgledu učenca ali učenke, njegovi osebnosti ali obleki.	da ne
3.	Pogosto nočeš in mu/ji ne pustiš, da je v skupini tvojih prijateljev.	da ne
4.	Pišeš mu/ji grozeča sporočila.	da ne
5.	Lažeš in izmišljaš si stvari, ki lahko tega učenca oz. to učenko pripeljejo v težavo.	da ne
6.	Pretepaš ga/jo.	da ne
7.	Jemlješ mu/ji denar ali druge stvari.	da ne
8.	Siliš ga/jo, da dela stvari, ki jih ne želi.	da ne

Če si vsaj na eno izmed gornjih trditev odgovoril z da, obstaja verjetnost, da te drugi učenci prepoznajo kot učenca/ko, ki se obnaša nasilno.

ČE SI SE PREPOZNAL KOT UČENEC, KI SE VEDE NASILNO, RAZMISLI:

1.) Zamisli si, da imaš sina, mlajšega brata, sestro ... Kako bi se on/a počutil/a, če bi se do njega/nje obnašali na tak način?

2.) Ti imaš težavo. Če si upaš, se z nekom pogovori o svoji težavi. Mogoče z razredničarko, svetovalno delavko. Lahko jim rečeš: »Jaz se kdaj obnašam nasilno do sošolcev in sošolk. Mi lahko pomagate, da bi spremenil svoje obnašanje?«

3.) Ko se kdo v tvoji okolici obnaša tako, da tebi ni všeč, si verjetno jezen. Mogoče učenca ali učenko celo sovražiš. Možno je, da si zelo razburjen. Poskušaj se najprej umiriti. Šele potem povej, kaj te moti.

4.) Če si upaš, se opraviči, če si se do koga vedel nasilno. Povej sam sebi: »V redu je, če se jezim. Ni pa v redu, če tedaj nekomu škodujem!«

5.) Vedno, ko ti to uspe, si čestitaj in se pohvali pred tistimi, ki te imajo radi!!!

Ko so Miha, Maja, Tian, Mateja ... in ostali videli test, jih je zanimalo, zakaj se nekateri učenci obnašajo nasilno. Andreja jim je prinesla intervju učenca, ki so ga poznali. Zdel se jim je zelo zanimiv, pa ga pokažemo še vam.

INTERVJU:
ZAKAJ SE NEKDO OBNAŠA NASILNO IN USTRAHUJE DRUGE?

UNICEF: Kaj je največkrat razlog, da se kdo obnaša nasilno?
Mojca, svetovalna delavka: »Pogosto je problem v družinah. Ali tem učencem starši niso postavili meja? Mogoče je, da jih starši niso naučili, kako se dogovarja in kako je treba spoštovati pravila, mogoče pa je, da so se starši do njih vedli nasilno.«

UNICEF: Ali je lahko razlog tudi kaj drugega, ne samo razmere v družini?
Mojca, svetovalna delavka: »Seveda. Nekateri učenci, ki se vedejo nasilno, imajo težave, zaradi katerih so jezni ali vznemirjeni ter se zaradi tega znašajo nad drugimi. Drugi verjamejo, da jih bo nasilno vedenje naredilo popularne, spet drugi pa se v skupinah prijateljev obnašajo nasilno zato, ker se tako obnašajo vsi v skupini.«

UNICEF: Ali je mogoče, da se kdo vede nasilno zato, ker je zavisten drugemu ali ljubosumen?
Mojca, svetovalna delavka: »Tudi to je mogoče. Mogoče ima neki učenec stvar, ki bi si jo želeli tudi drugi, mogoče hodi s punco, ki je všeč še komu ...«

UNICEF: Zakaj si se ti, Marko, obnašal nasilno?
Marko, učenec: »Zame je bil edini znani način, da bi dobil, kar sem hotel imeti, da sem komu zatežil. Blo mi je ful fajn, ker so se me drugi bal. Poleg tega je bilo zelo zabavno, ker sem se obnašal nasilno. Sploh nisem premišljeval, kako se drugi počutijo. Čisto vseeno mi je bilo za druge.«

UNICEF: A si bil potem zadovoljen? Si imel prijatelje?
Marko, učenec: »Men se je zdel, da mam ful prijatlov. K so me dobil na šoli, poklical starše im mi zatežil, da ne smem bit več nasilen, žaljiv, pol sem bil ful težko s svojimi prjatli, ker oni so pač taki, da skoz mal zezajo, komu zatežijo, držijo skupi.«

UNICEF: A se ti je bilo težko obnašati nenasilno?
Marko, učenec: »Ful težko. Če sem bil s starimi frendi ..., oni so se skoz zezal, težil komu, jəst pa novih frendov nisem mogu dobit, tud hotu jih nisəm.«

UNICEF: Potem si ostal brez prijateljev?
Marko, učenec: »Ja, blo mi je ful bed, a veš, začnem se lepo obnašat, tko k so od mene zahteval, pol sem bil pa čist sam. Velik jih ni hotəl bit z mano, ker so vedəl, da sem enim včasih težil. S svojo staro klapo pa tud nism hotu bit, ker sem se bal, da bom spet padu v težave. Ampak zdej je mal bolš, ker smo se pogovoril s sošolci in s svetovalno delavko in zdej me majo mal bolj radi tud sošolci in se bolš počutm med njimi.«

ZA KONEC

Z Andrejo se nama je zdelo, da sva o ustrahovanju povedala vse, kar sva vedela. Ugotovila sva tudi, da sva se veliko naučila od učencev in učenk, ki so bili z nama.

Ko zdaj, nekaj mesecev po pogovorih z njimi, razmišljam o najbolj pomembni, najbolj bistveni, ultra mega pomembni zgodbi, informaciji, nauku o nasilju in ustrahovanju, se mi zdijo najbolj pomembne tri stvari:

a) ko se znajdeš v vlogi žrtve, **povej odrasli osebi** (mami, očetu, učiteljici, kuharici, ravnateljici ...);

b) **ko opazuješ nasilje, reagiraj,** reci, da naj nehajo;

c) **nihče,** ne tisti, ki izbere vlogo nasilneža, ne tisti, ki izbere vlogo žrtve, **ni slaba, zlobna oseba. Vsak se obnaša tako, kot najbolje zna.** Zato se je treba obrniti na odrasle osebe, da pomagajo in tudi zahtevajo, **da spremenijo obnašanje**.

Na željo avtorjev je govor nekaterih učencev delno zapisan v pogovorni ljubljanščini, delno v knjižni slovenščini.

PROSTOR ZA ŠOLSKA PRAVILA

POVEJ SVOJO IZKUŠNJO

Se tudi tebi dogajajo grde stvari? Te drugi otroci nadlegujejo? Želiš prositi za pomoč, pa se bojiš povedati, kdo si? Morda pa vidiš, da grdo ravnajo s tvojo sošolko ali sošolcem in želiš na to opozoriti, pa nočeš povedati svojega imena?

Svojo izkušnjo lahko poveš anonimno, kar pomeni, da ne bo nihče izvedel, kako ti je ime in kdo si. Strokovnjaki, ki sodelujejo z UNICEF-om in na šoli, bodo dobili tvoje sporočilo ter ti poskušali pomagati.

IN KAKO LAHKO POVEŠ?
Lahko preko **SMS sporočila** tako, da napišeš POV NASILJE in dopišeš svojo izkušnjo ter pošlješ na številko **2929**.

Lahko pa poveš tudi preko **INTERNETA** in sicer tako, da obiščeš spletno stran **www.unicef.si** ali **www.povej.si** ter tam klikneš na povezavo **Povej! Spregovorimo o nasilju med otroki.** Ta te bo popeljala do spletne strani z okencem, kamor lahko zapišeš svoje sporočilo in ga pošlješ.

Preden lahko to storiš prvič, se moraš še registrirati. To je zelo enostavno, vpisati moraš le svoje podatke in slediti navodilom. Vsi tvoji podatki bodo zelo skrbno varovani in jih ne bo videl nihče. Pomembno je, da zapišeš svoj pravi elektronski naslov in telefonsko številko zato, da lahko na svoje sporočilo dobiš tudi odgovor.

Strokovnjaki ti bodo lahko poslali še kakšno sporočilo ali nasvet, kako ravnati. Morda bodo imeli kakšno vprašanje zate ali pa ti bodo odgovorili na tvoje vprašanje. Kljub temu, da to lahko storijo, ne bodo vedeli, kdo si in ne bodo videli tvoje telefonske številke ali naslova elektronske pošte. Brez skrbi, če ne želiš povedati svojega imena, ni treba in nihče ga ne bo izvedel.

Sistem za posredovanje mnenj POVEJ! omogoča podjetje Adeptio.

Pogoje in pravila uporabe najdete na www.povej.si.

Povej!
SVOJE MNENJE

ZA VARNO ŠOLO
Priročnik za otroke

Izdajatelj: UNICEF Slovenija

Avtorja: mag. Samo Lesar, Andreja Koler Križe

Lektorica: Nastja Vojnovič
Oblikovanje in prelom: Idejološka ordinacija Dušana Grobovška
Fotografije: Primož Lavre
Tisk: RUDOLF T.P.P.A. d.o.o.
Naklada: 1500 izvodov

Ljubljana, oktober 2006

Literatura:

1. Milivojević, Z. (2003): Emocije. Novi Sad: Prometej
2. Olweus, D. (1995): Trpinčenje med učenci. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo
3. Steiner, T. et. al. (2004): Mala knjiga za velike starše. Ljubljana: Mladinski dom Jarše
4. UNICEF, Ured za Hrvatsku, (2005). Stop nasilju među djecom
5. Sharp, S. Smith, K.P. (1994): Tackling bullying in your school. London: Routledge

GENERALNA SPONZORJA AKCIJE:

Amway™

KD

PODPORNIKI AKCIJE:

PUBLICIS · STUDIO PET

idejološka ordinacija dušana grobovška

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

LPP

UNICEF Slovenija
Pavšičeva 1
1000 Ljubljana
Slovenija

www.unicef.si

Moje ime:

Hodim v šolo:

Moj razred je:

povej@unicef.si